

Svar på fråga 2025/26:280 av Karin Sundin (S)
Utredningen om en äldreomsorgslag

Karin Sundin har frågat mig hur jag och regeringen tagit till vara förslagen från betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41) i propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (prop. 2024/25:89).

Förslaget om äldreomsorgslag, förkortad ÄOL, bestod av 28 paragrafer. Flera av bestämmelserna fanns redan i socialtjänstlagen (2001:453) och bestod av hänvisningar till andra bestämmelser i socialtjänstlagen, t.ex. bestämmelser om samverkan och samordning, om insatser och rätt till bistånd. Nedan redogör jag specifikt för förslagen om äldreomsorgen vilka avsåg att göra skillnad i sak från den då gällande socialtjänstlagen samt var i socialtjänstlagen (2025:400), förkortad SoL, som detta regleras nu. Regeringen har även tagit vidare flera förslag gällande hälso- och sjukvården från det aktuella betänkandet men det saknas utrymme för att redogöra för det här.

Förslaget om målbestämmelse för äldreomsorgen (4 och 5 § § ÄOL) omfattas av de mål för socialtjänsten som anges i 2 kap. 1–4 § § SoL. I förslagen lyfts t.ex. det förebyggande perspektivet fram som något nytt. Förslaget om personcentrering vid utformandet av äldreomsorgsinsatser (11 och 14 § § ÄOL) omfattas av 10 kap. 1, 3–5 § § och 11 kap. SoL. Förslaget om anpassad information för att den enskilde ska kunna vara delaktig och ha inflytande i sitt ärende och förslag om information till anhöriga (15 § ÄOL) omfattas av befintliga krav om serviceskyldighet i 6 § förvaltningslagen (2017:900), bestämmelsen om mål för socialtjänsten att vara lätt tillgänglig enligt 2 kap. 4 § SoL och bestämmelsen om information om socialtjänsten i 6 kap. 2 § SoL. Förslag om att socialnämnden ska följa upp både beviljade insatser och verksamheternas kvalitetsutvecklingsarbete (23 och 24 § § ÄOL) omfattas av bestämmelserna om uppföljning och kvalitetsutveckling i 5 kap. 2 § SoL. När det gäller den föreslagna bestämmelsen om kontinuitet, trygghet och säkerhet (16 § ÄOL) har verksamheterna redan befintliga krav i 5 kap. 1–2 § § SoL att bedöma och säkra kvaliteten inom socialtjänstens verksamhet. Vidare finns redan befintliga bestämmelser som har betydelse för kontinuitet, trygghet och säkerhet i 8 kap. 1–4 § § SoL, 10 kap. 8 och 9 § § SoL samt även t.ex. bestämmelser om bemanning i 2 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2025:468). De föreslagna bestämmelserna om ledarskap och personal (20 och 21 § § ÄOL) berör viktiga frågor för äldreomsorgen, men de

utmaningar som finns bedöms inte kunna åtgärdas med lagändringar. Regeringen har vidtagit andra åtgärder för att stödja utförare av äldreomsorg genom t.ex. statsbidrag som bl.a. Äldreomsorgslyftet som berör både baspersonal och chefer samt sektorsbidraget som kommunerna kan använda fritt för att säkerställa en god vård och omsorg om äldre personer. Bestämmelser om personal finns också i 5 kap. 3 § SoL och ovan nämnda bestämmelse i socialtjänstförordningen. Regeringen har i propositionen Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående (prop. 2025/26:60), lämnat förslag om fast omsorgskontakt för de som bor på särskilt boende för äldre (22 § ÄOL). Av samma proposition framgår att 92 procent av de som bor på särskilt boende och 75 procent av de som har hemtjänst har en genomförandeplan. Regeringen bedömer att arbetet med genomförandeplan är en uppgift för en fast omsorgskontakt. Regeringen har därför inte tagit vidare den föreslagna bestämmelsen om krav på genomförandeplan (18 § ÄOL). Äldreomsorgen ska hålla god kvalitet och vara trygg och säker. Den ska utgå från, och vara anpassad efter den enskildes behov och inte utifrån en ålder. Den nya socialtjänstlagens helhetssyn gagnar äldreomsorgen och minskar risken för att äldre personer faller mellan stolarna inom socialtjänstens verksamhet. Det gäller bland annat förslag om förebyggande arbete, tidiga insatser och en kunskapsbaserad socialtjänst.

Stockholm den 10 december 2025

Anna Tenje